

Brüssel, 21.10.2015
COM(2015) 600 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE JA EUROOPA
KESKPANGALE**

majandus- ja rahaliidu lõpuleviimiseks võetavate meetmete kohta

1. SISSEJUHATUS

Majandus- ja rahaliidu struktuuri on viimastel aastatel märkimisväärselt tugevdatud, et tõhustada majanduse juhtimist ning saavutada finantsstabiilsus. Siiski tuleb majandus- ja rahaliidu vastupanuvõimet veelgi tugevdada, et taaskäivitada nii liikmesriikide vahel kui ka ühiskondade sees ülespoole suunatud lähenemisprotsess, mille keskmes on tootlikkuse, töökohtade loomise ja sotsiaalse õigluse suurendamine.

2015. aasta juunis esitas Euroopa Komisjoni president tihedas koostöös euroala tippkohtumise eesistuja, eurorühma esimehe, Euroopa Keskpanga presidendi ja Euroopa Parlamendi presidendiga aruande ambitsioonika, kuid samas pragmaatilise tegevuskava kohta majandus- ja rahaliidu lõpuleviimiseks¹. Viie juhi aruandes rõhutatakse, et edasi tuleb liikuda samaaegselt neljas valdkonnas. Esiteks tuleb tegutseda tõelise majandusliidu loomise nimel, et iga riigi majanduse struktuur aitaks kaasa ta õitsengule rahaliidu raames. Teiseks tuleb tegutseda rahandusliidu loomise nimel, et tagada ühisraha stabiilsus kogu rahaliidu ulatuses, piirates finantsstabiilsuse ohustamist ja suurendades riskide jagamist erasektoriga. Kolmandaks tuleb tegutseda fiskaalliidu loomise nimel, et tagada rahanduse jätkusuutlikkus ja stabiilsus. Neljandaks tuleb tegutseda poliitilise liidu loomise nimel. Poliitiline liit moodustab aluse, millel põhineb kõik eelnev, kuna sellega tagatakse tõeline demokraatlik aruandekohustus, legitiimsus ja institutsioonide tugevdamine.

Viis juhti leppisid kokku ka rakendamise tegevuskavas,² mis peaks 2017. aasta alguseks konsolideerima euroala (esimene etapp — tegus süvendamine). 1. juulil 2015³ alanud esimeses etapis kasutatakse juba olemasolevaid vahendeid, rakendades ka parimal võimalikul viisil praeguste aluslepingute pakutavaid võimalusi. Seejärel tuleks tuginedes euroala riikide majanduse ülespoole suunatud lähenemise uuendatud eesmärkidele, viia läbi põhjalikumad reformid, liikudes uute majanduskasvu perspektiivide keskpika ja pikaajalise visiooni suunas (teine etapp – majandus- ja rahaliidu lõpuleviimine). Üldse peavad viie juhi aruande elluviimiseks olema kõik euroala liikmesriigid ja ELi institutsioonid ühtviisi sihikindlad. Käesolevas teatises sätestatud meetmeid kohaldatakse euroala liikmesriikide suhtes, kuid majandus- ja rahaliitu süvendama oodatakse kõiki ELi liikmesriike. Samal ajal kindlustab komisjon moonutuste ärahoidmise ühtsel turul.

Käesolevas teatises ja sellega kaasnevates ettepanekutes arendatakse edasi majandus- ja rahaliidu süvendamisprotsessi esimese etapi põhielemente. Meetmepakett hõlmab Euroopa poolaasta läbivaadatud strateegiat, majanduse juhtimise paremaid vahendeid, sealhulgas riiklike konkurentsivõime komiteede ja nõuandva Euroopa Eelarvenõukogu loomist, euroala ühtsemat esindatust rahvusvaheliste organisatsioonide, eelkõige Rahvusvahelise Valuutafondi juures, tegutsemist rahandusliidu loomise nimel, eelkõige Euroopa hoiuste tagamise skeemi

¹ „Euroopa majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimine”, Jean-Claude Junckeri poolt tihedas koostöös Donald Tuski, Jeroen Dijsselbloemi, Mario Draghi ja Martin Schulziga koostatud aruanne, 22. juuni 2015.

² Vt aruande 1. lisa.

³ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5294_en.htm.

kaudu. Neid meetmeid täiendavad koos Euroopa Parlamendiga astutavad sammud Euroopa majanduse juhtimise süsteemi demokraatliku aruandekohustuse suurendamiseks.

2. UUENDATUD EUROOPA POOLAASTA

Majandus- ja rahaliidu majanduspoliitika koordineerimist on majandus- ja finantskriisi ajal ulatuslikult toetatud. ELi tasandi ühised eeskirjad, menetlused ja institutsioonid täidavad kesksel rollil kriisieelse tasakaalustamatuse, struktuursete puuduste ja kriisi järelmõju kõrvaldamisel ning investeeringute edendamisel ja keskpika perioodi majanduskasvu potentsiaali taastamisel.

2011. aastal loodud Euroopa poolaastast ehk ELi tasandi majanduspoliitika koordineerimise iga-aastasest tsüklist on saanud oluline vahend riigi ja ELi tasandi reformide elluviimiseks. Siiski peaksid liikmesriigid tegutsema edulisemalt riigipõhiste soovitude rakendamisel, arvestades, et seni on rakendamine olnud ebaühtlane ja sageli ainult piiratud.

Aastate jooksul on protsess pidevalt täiustunud, et kasutada ära selle tugevamaid külgi ning lahendada selle kitsaskohti. Viimati ühtlustas tegevust olulisel määral uus komisjon oma esimese Euroopa poolaastaga 2015. aastal. Juba veebruarikuus avaldatud aruanded riikide kohta pakkusid rohkem võimalusi liikmesriikidega tõelise dialoogi pidamiseks, võimaldades süvendatud arutelu nii kahe- ja mitmepoolsel tasandil kui ka teiste sidusrühmadega. Varasem ajastus nõuab ka kohanduste tegemist riiklike reformikavade rollis. Nendest peaks saama liikmesriikide jaoks vahend, et vastata komisjoni analüüsile tulevikku vaatavate poliitiliste algatuste esitamisega. See, et riigipõhiseid soovitusi käsitlevate komisjoni ettepanekute avaldamine toodi ettepoole, maikuusse, andis samuti rohkem aega analüüsiks ja aruteluks. Nendega seoses kehtestas komisjon suunatuma lähenemisviisi, vähendades märkimisväärselt soovitude arvu ja hõlmates üksnes makromajanduslikult ja sotsiaalselt tähtsad prioriteetsed küsimused, millele liikmesriigid peavad järgneva 12–18 kuu jooksul tähelepanu pöörama. Ehkki selline suunitletus tuleb säilitada, jätkavad aruanded riikide kohta terviklikuma lähenemisviisi rakendamist, hõlmates laiemat teemaderingi, mis on liikmesriikide jaoks majanduse seisukohast oluline.

Parandatud struktuuri stabiilsus ja rakendamine on oluline, et saada sellest tulevasel perioodil täiel määral kasu. Samal ajal võivad tuua lisakasu kõnealustele arengutele tuginevad täiendavad kohandused. Eelkõige hõlmavad need euroala ja riikliku mõõtmeparemat integreerimist, tööhõive- ja sotsiaalvaldkonnas tulemuste saavutamise tähelepanu alla võtmist, lähenemise edendamist võrdlusuuringute ja parimate tavade järgimise kaudu ning reformide toetamist Euroopa struktuuri- ja investimisfondide ja tehnilise abi kaudu. Tabelis 1 on esitatud kavandatava 2016. aasta Euroopa poolaasta ülevaade.

2.1. Euroala ja riikliku mõõtmeparemat integreerimine

Kuna euroala riigid on omavahel tihedamalt seotud ja ühisrahaga riikide seas võib ülekanduv mõju olla suurem, on kõigi euroala liikmesriikide eelarvemenetlusi ja majanduspoliitikat vaja tõhusamalt koordineerida ja rangemalt jälgida. Kriisist on saadud kaks õppetundi: esiteks võib

puudulik riiklik fiskaal- ja majanduspoliitika ning finantsjärelevalve põhjustada suuri majanduslikke ja sotsiaalseid raskusi; teiseks ei ole euroala tervikuna immuunne suurte ja destabiliseerivate majanduslike ja rahanduslike vapustuste ohu suhtes. Ehkki usaldusväärne riiklik poliitika aitaks tublisti kaasa kriisiohu vähendamisele, tuleks siiski ka tähelepanelikult jälgida ja analüüsida kogu euroala kui terviku eelarveseisundit ning majanduslikku ja sotsiaalset olukorda ning arvestada selle analüüsiga riikliku poliitika kujundamisel.

Euroopa poolaasta hõlmab juba praegu euroala üldist mõõdet, eelkõige seoses euroala liikmesriikide eelarvekavade ja sellest johtuva euroala üldise fiskaalpoliitika seisundi iga-aastase hindamise ning ka euroala soovitustega. Kõnealuse protsessi eesmärk on seada ühiselt eesmärgid ning neid täita, pidades silmas euroala perspektiivi. Selle aluseks on siiski jätkuvalt tugev riigipõhine lähenemine ning euroala üldist mõõdet arvestatakse üksnes kaudsel moel. Selleks, et riigipõhised meetmed kajastaksid täiel määral ühiseid mureküsimusi, tuleks Euroopa poolaasta struktureerida selliselt, et enne riigipõhiseid arutelusid leiavad esmalt aset euroala käsitlevad arutelud ja koostatakse euroala soovitused.

Seepärast pöörab komisjon novembris avaldatava iga-aastase majanduskasvu analüüsi osana erilist tähelepanu kogu euroala peamistele fiskaalsetele, majanduslikele, sotsiaalsetele ja rahanduslikele prioriteetidele. Eelkõige kutsub komisjon eurorühma üles arutama eelarvekavade hindamise raames konkreetselt euroala fiskaalpoliitika seisundit. See võib tingida ka euroala soovituse avaldamise ettepoole toomise.

Euroala prioriteete käsitlevad arutelud peaksid aset leidma nõukogus ja eurorühmas ning ka Euroopa Parlamendis. Sel viisil saavutatav ühine arusaam annab suuniseid aprillis kinnitatavate euroala liikmesriikide riiklike reformikavade ja stabiilsusprogrammide ning mais vastuvõetavate riigipõhiste soovituste sisu kohta.

2.2. Rohkem tähelepanu tulemuste saavutamisele tööhõive- ja sotsiaalvaldkonnas

Komisjon on juba astunud samme tööhõive- ja sotsiaalküsimustele keskendumise suurendamiseks Euroopa poolaasta ning majandus- ja rahaliidu süvendamisprotsessi raames. 2015. aasta aruannetes riikide kohta arutati tööhõive- ja sotsiaalvaldkonna arenguid üksikasjalikult. Nimetatud valdkondadega seonduvad riigipõhised soovitused esitati enamikule liikmesriikidele.

Tööhõive- ja sotsiaalaspekte rõhutatakse täiendavalt ka makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluses. Komisjon tegi 2015. aasta esimesel poolel ettepaneku lisada makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse tulemustabelis 11 peamisele näitajatele veel kolm näitajat (tööjõus osalemise määr, noorte töötus, pikaajaline töötus). Selle eesmärk on täpsustada kohandusega seonduvat sotsiaalset ja tööhõivealast konteksti, mis aitab kaasa poliitika tõhusamale kavandamisele. Komisjon kavandab näitajate täiendatud loetelu kasutada alates 2016. aasta häiremehhanismi aruandest.

Suurema tähelepanu alla võetakse ka uute makromajanduslike kohandamisprogrammide sotsiaalne õiglus, et tagada kohandamiste mõju võrdne jaotumine ning ühiskonna kõige

haavatavamate liikmete kaitse. Komisjon viis esmakordselt läbi sotsiaalse mõju hindamise seoses Kreekaga sõlmitud vastastikuse mõistmise memorandumiga⁴. Seda tava plaanitakse jätkata võimalike tulevaste stabiilsustoetuste kavade puhul.

Jõulisemaks keskendumiseks liikmesriikide tööhõivealasele ja sotsiaalsele suutlikkusele tuleks astuda mitmeid lisasamme. Liikmesriigid peaksid pöörama enam tähelepanu riiklike sotsiaalpartnerite panusele, eelkõige selleks, et tugevdada vastutust reformipüüdluste eest. Seepärast soosib komisjon sotsiaalpartnerite tugevamat kaasamist riiklike reformikavade väljatöötamisse. Lisaks hakkavad komisjoni esindused liikmesriikides konsulteerima riiklike sotsiaalpartneritega eelnevalt määratletud Euroopa poolaasta olulistel etappidel. Neid meetmeid täiendab dialoogi tihendamine sotsiaalpartneritega Euroopa poolaasta raames läbiviidavate külaskäikude ajal. Lisaks jätkatakse ELi tasandi sotsiaalpartnerite kaasamist ja seda ehk suurendataksegi, näiteks uuendatud kolmepoolse sotsiaaltippkohtumise ja makromajandusliku dialoogi raames, et tugevdada nende panust Euroopa poolaasta protsessi.

Tööhõive ja sotsiaalpoliitika valdkonna parimatele tavadele lähenemine peaks aitama kaasa majandus- ja rahaliidu projekti toimimisele ja õiguspärasusele. Lühidalt öeldes võidakse selline ülespoole suunatud lähenemine saavutada ühiste eesmärkide väljatöötamisega *turvalise paindlikkuse* põhimõtte komponentide raames, milleks on näiteks paindlikud ja usaldusväärsed töölepingud, mis hoiavad ära tööturu lõhestumise, laiahaardelised elukestva õppe strateegiad, tõhus poliitika, et aidata töötutel tööturule naasta, tänapäevased ja kaasavad sotsiaalkindlustus- ja haridussüsteemid ning arengut võimaldav töö maksustamine. Komisjon kinnitas ka oma kavatsust luua Euroopa sotsiaalõiguste samm, mis tugineks olemasolevale õigustikule ning millest saaks üldise lähenemisprotsessi puhul juhinduda.

2.3. Lähenemise edendamine võrdlusuuringute ja parimate tavade järgimise kaudu

Viie juhi aruandes toonitatakse, et lähenemise ja ühtemoodi vastupanuvõimeliste majandusstruktuuride saavutamiseks kogu euroalal tuleks kasutada võrdlusuuringuid ja tulemuste võrdlemist. Tulemuste võrdlemise eesmärk on tuvastada ebatõhusust ja toetada parimatele tavadele lähenemist sellistes valdkondades nagu tööturud, konkurentsivõime, ettevõtluskeskkond ja avalik haldus, samuti maksupoliitika teatavad aspektid. Võrdlusuuringud saavad suurendada vastutust liikmesriikide struktuurireformide kavade eest ja edendada nende rakendamist.

Eurorühmas pooleli olevad võrdlusuuringud (nt maksukiilu kohta) on näidanud, et asjakohase kasutamise korral võivad võrdlusuuringud toimida võimsa hoovana. Võrdlusnäitajad peavad eelkõige vastama kahele nõudele. Esiteks peavad need olema tihedalt seotud poliitiliste hoobadega, nii et nendega kaasneks tegelik ja oluline poliitiline mõju. Teiseks peab leiduma kindlaid tõendeid ja saavutama piisava üksmeele selle kohta, et need aitavad märkimisväärselt

⁴

Dokumendi konsulteerimiseks
http://ec.europa.eu/economy_finance/assistance_eu_ms/greek_loan_facility/pdf/assessment_social_impact_en.pdf.

vt:

kaasa kõrgema tasandi eesmärkide saavutamisele, milleks on näiteks töökohtade loomine, majanduskasv, konkurentsivõime, sotsiaalne kaasatus ja õiglus või finantsstabiilsus⁵.

Selliste näitajate kättesaadavus, nende statistiline usaldusväärsus, keerukus ja see, mil määral nad kajastavad täit tegelikkust võib poliitikavaldkondade lõikes olla väga erinev. Seetõttu tuleks võrdlusuuringute rakendamisel jätta ruumi poliitikavaldkonna täpseid vajadusi arvestavatele kohandustele. Lisaks peaks võrdlusuuringuid täiendama majandusanalüüs, mis võimaldaks poliitikavaldkonniti kaaluda võimalikke kompromisse ning põhjalikult hinnata poliitilist mõju.

2016. aasta Euroopa poolaastast alates paneb komisjon järk-järgult ette võrdlusuuringute või tulemuste võrdlemise kasutamise poliitika- või teemavaldkonniti. Need pakuvad ainekogudeks nõukogu asjakohastes koosseisudes ja eurorühmas, et edendada ühist arusaama probleemidest ja poliitilistest lahendustest.

Arutelude ja hindamiste tulemused annavad teavet Euroopa poolaasta jaoks ja valmistavad ette poliitikate lähendamist ka teist etappi silmas pidades.

2.4. Suunatum toetus reformidele ELi fondide tehniline abi kaudu

Struktuurireformide toetamiseks kooskõlas ELi tasandil kehtestatud ühiste majandusprioriteetidega püüab komisjon tõhustada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutust, et toetada riigipõhistes soovitusel esile toodud põhiprioriteete, kasutades selleks sealhulgas meetmeid, mis seovad fondide tõhususe usaldusväärse majandusjuhtimisega⁶. Uue õigusraamistikuga nõutakse, et Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidega kaasrahastavad programmid käsitleksid kõiki olulisi riigipõhiseid soovitusi. Komisjon jälgib kokkulepitud eesmärkide poole liikumist ja koostab sellekohase aruande 2017. aastaks. Ühtekuuluvuspoliitika 2013. aasta reformiga võeti kõigi viie Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondi puhul kasutusele nn makromajandusliku tingimuslikkuse põhimõte. See moodustab osa laiematest püüdlustest tagada, et Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutatakse selliste reformide toetamiseks, mida peetakse liikmesriikide sotsiaalse ja majandusliku tulemuslikkuse jaoks ülioluliseks ning tagada, et ebamõistlik

⁵ Sellised olulised näitajad on näiteks ettevõtete turule sisenemine ja sealt väljumine, töötuse määr (nt noorte töötus ja pikaajaline töötus) ning haridustase. Nende seos majanduskasvu, tootlikkuse, innovatsiooni, tööhõive ja õiglusega on tõendatud. Samas osutavad need konkreetsetele poliitilistele hoobadele, mis tuleks tulemusnäitajate parandamiseks kaalumisele võtta. Mainitud näidete puhul hõlmavad need meetmeid, mis mõjutavad ettevõtlusega tegelemise lihtsust, meetmeid, mis mõjutavad tööjõu nõudlust ja pakkumist, milleks on näiteks töötushüvitiste aktiveerimiskomponent ja maksukiil, ning hariduse kättesaadavuse parandamist.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1303/2013 (millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006) artikkel 23.

makromajanduslik poliitika ei vähendaks Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhusust⁷.

Samal ajal toetatakse reformide rakendamist muude ELi rahastamisprogrammide kaudu vastavates poliitikavaldkondades ning komisjoni struktuurireformi tugiteenistuse pakutava tehnilise abi järkjärgulise kasutuselevõtmisega. Komisjon lõi selle teenistuse eesmärgiga teha kõigile liikmesriikidele taotluse alusel kättesaadavaks tehniline abi reformide ettevalmistamiseks ja tõhusaks rakendamiseks majanduse juhtimise menetluste raames (eelkõige riigipõhiste soovitude rakendamine, makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse raames võetavad meetmed või stabiilsustoetuste kava kohased reformid), sealhulgas ELi vahendite tõhusa ja tulemusliku kasutamise toetuse kaudu.

3. MAJANDUSJUHTIMISE VAHENDITE TÄIUSTAMINE

Majandus- ja finantskriisi järel on majandusjuhtimise raamistikku märkimisväärselt tugevdatud esimese ja teise majanduse juhtimise paketi ning majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu kehtestamisega⁸. Tugevdatud eelarve-eeskirjad ja hiljuti loodud makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlus on ELi tegevuse ulatust ja võimalikku tõhusust märgatavalt süvendanud ja laiendanud.

Tugevdatud majandusjuhtimise raamistiku esimese hindamise⁹ käigus tuvastati mõned parandamist vajavad valdkonnad, mis seonduvad eelkõige poliitikakujundamise läbipaistvuse, keerukuse ja prognoositavusega ning on vahendite tõhususe seisukohalt olulised. Kuna osad vahendid jõustusid alles hiljuti, ei võimalda nende lühiajaline kasutamiskogemus teha kindlaid järeldusi nende poolt majanduskasvule, tasakaalustamatusele ja lähenemisele avaldatava mõju kohta.

Enne täiendavate seadusandlike reformide juurde asumist on reformitud juhtimisstruktuuride kohta vaja rohkem tõendeid ja kogemusi. Praegusel hetkel jätkab komisjon olemasolevate vahendite täieliku ja läbipaistva kohaldamisega. Samal ajal kavatseb komisjon suurendada olemasoleva raamistiku selgust ja vähendada selle keerukust, alustades eelarve-eeskirjade ja lõpetades makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse kohaldamisega. Nagu osutati viie

⁷ Esimese tegevussuuna raames võib komisjon nõuda muudatuste tegemist liikmesriikide partnerluslepingutes ja ELi vahendite kasutamist reguleerivas programmis, et toetada nõukogu soovitude rakendamist või maksimeerida Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide mõju ELilt finantsabi saavates liikmesriikides. Kui liikmesriik selliseid muudatusi ei tee, võib komisjon teha nõukogule ettepaneku asjaomaste programmide maksete peatamiseks. Teise tegevussuuna raames peab komisjon tegema ettepaneku kulukohustuste või maksete peatamiseks, kui liikmesriik ei võta majanduse juhtimise menetluste (nt ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus ja/või ülemäärase tasakaalustamatuse menetlus) või stabiilsustoetuste kava kohaseid parandusmeetmeid.

⁸ Esimene majanduse juhtimise pakett: määrused (EL) nr 1173/2011, 1174/2011, 1175/2011, 1176/2011, 1177/2011, direktiiv 2011/85/EL; teine majanduse juhtimise pakett: määrused (EL) nr 472/2013, 473/2013; majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise leping: <http://www.consilium.europa.eu/en/european-council/pdf/Treaty-on-Stability-Coordination-and-Governance-TSCG/>. Kõnealuse lepingu eelarveosa nimetatakse ka „fiskaalkokkuleppeks”.

⁹ Majanduse juhtimise paketi hindamine – Aruanne määruste (EL) nr 1173/2011, 1174/2011, 1175/2011, 1176/2011, 1177/2011, 472/2013, ja 473/2013 kohaldamise kohta; COM(2014) 905, 28.11.2014.

juhi aruandes, toetab komisjon ka riiklike konkurentsivõime komiteede süsteemi ja nõuandva Euroopa Eelarvenõukogu loomist.

3.1. Läbipaistvuse suurendamine ja kehtivate eelarve-eeskirjade lihtsustamine

Stabiilsuse ja kasvu pakti kohaldamise läbipaistvuse suurendamiseks on komisjon avaldanud stabiilsuse ja kasvu pakti käsiraamatu¹⁰. Käsiraamatut ajakohastatakse igal aastal, et õigeaegselt kajastada muudatusi eeskirjade arengus ja järelevalve praktikas. Lisaks jagab komisjon liikmesriikidega oma järelevalveotsuste aluseks olevaid andmeid ja arvutusi. Samuti kavatseb ta sedasama teavet jagada riikide eelarvenõukogudega ning liikmesriikidega konsulteerimise järel ka avalikkusega. Läbipaistvuse suurendamisele aitab kaasa uus sõltumatu nõuandeorgan Euroopa Eelarvenõukogu (vt punkt 3.4). Komisjon teeb septembris ka algust väliste majandusprognoside kogumiku ajakohastatud versioonide avaldamisega, et aidata kujundada riiklikke eelarvekavasid.

Eeskirjade rakendamist saab lihtsustada ja läbipaistvamaks muuta ilma nende õigusliku aluse muutmiseta. Konsulteerides tihedalt liikmesriikidega, seab komisjon sihiks järgmiste täpsustuste tegemise.

Esiteks tagab komisjon ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse võlareegli ja liikmesriikide struktuurse eelarvepositsiooni eesmärgi meetodika kooskõla, mida tuntakse keskpika perioodi eelarve-eesmärgina. Hiljutine majanduse juhtimise tõhustamine on ülemäärase eelarvepuudujäägi võlakriteeriumi puhul kasutanud lihtsat reeglit, et vähendatakse valitsemissektori võlga, mis ületab 60 % SKPst. Siiski on siiani täpsustamata, millist rolli see reegel mängib, kui otsustakse, kas liikmesriigi suhtes tuleks alustada ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust. Liikmesriikide seatavate keskpika perioodi eelarve-eesmärkide alammäärade ajakohastamisel tagab komisjon nende väärtuste kooskõla keskpika perioodi võlareegliga.

Teiseks on komisjoni eesmärk lihtsustada stabiilsuse ja kasvu paktile vastavuse hindamise meetodikat. Liikmesriikidega aastate jooksul toimunud arutelude tulemusena kasutatakse praegu erinevaid eelarvenäitajaid, et hinnata, kas liikmesriikide eelarvepoliitika vastab stabiilsuse- ja kasvu pakti ennetuslikule osale ning ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlusele. Ühtne ja järjepidev lähenemisviis lihtsustaks olukorda ning võimaldaks ühtlasemat üleminekut stabiilsuse ja kasvu pakti paranduslikult osalt ennetavale osale. Seega uurib komisjon võimalusi suurendada ühe praktilise näitaja kasutamist, et hinnata kooskõla stabiilsuse ja kasvu paktiga.

Kolmandaks uurib komisjon võimalust ajakohastada nõukogu mitmeaastaseid soovitusi ülemäärase eelarvepuudujäägi vähendamiseks, et võtta arvesse mitte ainult majanduskeskkonna ettenägematu halvenemise tingimusi – nagu see on sõnaselgelt sätestatud stabiilsuse ja kasvu paktis –, vaid ka ettenägematut paranemist. Selline lähenemisviis toetaks ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse eesmärki tagada ülemäärase eelarvepuudujäägi kiire korrigeerimine.

¹⁰ http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasional_paper/2013/pdf/ocp151_en.pdf.

Lisaks vaatab komisjon üle nende eeskirjade ülevõtmise, mis on sätestatud nn fiskaalkokkulepes (st majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu eelarve osas), eesmärgiga suurendada kooskõla riiklike ja Euroopa fiskaalraamistike vahel ning parandada nende omaksvõttu liikmesriikide poolt. Komisjon on analüüsinud fiskaalkokkuleppe inkorporeerimist riiklikesse õigusaktidesse majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artikli 3 lõike 2 kohaselt. Komisjon on pidanud esialgseid konsultatsioone lepinguosalistega, et anda neile vajaduse korral võimalus esitada oma märkused komisjoni järelduste kohta, nagu on ette nähtud majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artikli 8 lõikes 1, ning seejärel avaldada aruanne inkorporeerimise kohta kooskõlas kõnealuse artikliga.

3.2. Tugevam makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlus

Makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlus on olnud äärmiselt oluline, tuues tasakaalustamatuse peamised küsimused majandusliku järelevalve puhul esiplaanile, ning see on olnud tõhus vahend poliitika kohandamise toetamisel mõnedes riikides (näiteks Hispaanias ja Sloveenias). Kogemused näitavad siiski, et rakendamist saab mitut moodi parandada.

Esiteks suurendatakse makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse raames tehtud komisjoni otsuste läbipaistvust, avaldades kokkuvõtte, kuhu on ühte kohta koondatud asjakohane teave makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse rakendamine kohta. Samuti esitatakse selgemalt põhjaliku läbivaatamise tulemused, seda nii aruannetes riikide kohta kui ka teatises, milles esitatakse põhjaliku läbivaatamise järeldused. Komisjon esitab ka tehtud otsuste selgesõnalise põhjenduse, sealhulgas seoses riigipõhiste soovitusetega, mis tulenevad makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlusest.

Teiseks tagab komisjon ülemäärase tasakaalustamatuse kindlakstegemisel asjakohased järeelmeetmed. See nõuab majanduslikku hindamisvõimet ja aktiivset koostööd liikmesriikidega, et lahendada nende konkreetsed probleemid ning tagada vastutus reformide eest riiklikul tasandil. Siiani on komisjon liikmesriigid, kus esineb tasakaalustamatust, lahterdanud aja jooksul välja arenenud erinevatesse kategooriatesse ning sõltuvalt tasakaalustamatuse laadist ja intensiivsusest taotlenud eri tasemel järelevalvet ja poliitikameetmeid. Ülemäärase tasakaalustamatuse menetlust ei ole veel kasutatud. Komisjon muudab kategooriad stabiilsemaks, täpsustab oma otsuste kriteeriume ning selgitab paremini seost tasakaalustamatuse olemuse ja selle vahel, kuidas on sellega tegeletud riigipõhistes soovitusetega. Komisjon teeb koostööd liikmesriikidega, sealhulgas uute konkurentsivõime komiteedega,¹¹ et kuidas kõige paremini lahendada tasakaalustamatust ning panna paika tugev ja tähtajaline spetsiaalne järelevalve süsteem rakendamise toetamiseks. Ülemäärase tasakaalustamatuse menetluse võib alata juhul, kui puuduvad pühendumine reformidele ja rakendamisel tehtud tõhusad edusammud, ning seda kasutatakse juhul, kui esineb raskekujuline makromajanduslik tasakaalustamatus, mis ohustab majandus- ja rahaliidu toimimist, nagu see, mis tingis kriisi. Samuti kutsub komisjon nõukogu rohkem osalema

¹¹ Vt punkt 3.3.

nende riikide spetsiaalses järelevalves, kus esineb ülemäärane tasakaalustamatus, kuid mille suhtes ei ole ülemäärase tasakaalustamatuse menetlust algatatud.

Kolmandaks tõhustatakse makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse euroala mõõdet. Euroala kaalutlused integreeritakse paremini seotud dokumentidesse (häiremehhanismi aruanne ja aruanne põhjaliku läbivaatamise tulemuste kohta) ja otsustesse. Makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlus tegeleb jätkuvalt kahjuliku välise puudujäägi korrigeerimisega ning edendab asjakohaseid reforme riikides, kus on suur ja püsiv jooksevkonto ülejääk.

3.3. Riiklike konkurentsivõime komiteede süsteem

Konkurentsivõime on oluline vastupanuvõimeks ja kohanemissuutlikkuseks rahaliidu sees ning tagamaks kestlikku majanduskasvu ja vastastikust lähenemist tulevikus. Selleks et edendada struktuurireforme konkurentsivõime valdkonnas, peab majanduspoliitika koordineerimise ELi mehhanisme toetama vastutus reformikavade eest riiklikul tasandil. Oleks mõistlik suurendada riiklikul tasandil poliitikavaldkonna asjatundmust ning tugevdada poliitilist dialoogi ELi ja liikmesriikide vahel. Seetõttu teeb komisjon ettepaneku, et nõukogu soovitab liikmesriikidel luua riiklikud konkurentsivõime komiteed, mis vastutaks konkurentsivõime valdkonnas tulemuste ja põhimõtete jälgimise eest.

Konkurentsivõime komiteed aitaksid parandada riikliku poliitika kujundamist, pakkudes sõltumatut ekspertiisi, eeskätt konkurentsivõime ja konkurentsivõimega seotud reformide hindamise puhul. See tooks kaasa reformide tulemusliku kavandamise ja rakendamise, sealhulgas vastusena riigipõhiste soovitudele. Need konkurentsivõime aspektid, mida tuleks jälgida, peaksid konkurentsivõimet kajastama igakülgset, sealhulgas hinnapõhiseid kui ka hinnaväliseid arenguid. Konkurentsivõime komiteed peaksid koostama ja avaldama oma tähelepanekud jälgitavate valdkondade kohta igal aastal.

Konkurentsivõime komiteed peaksid vastama ühistele põhimõtetele, võttes arvesse liikmesriikide kogemuste ja tavade erinevust. Kõnealuste nõukogude nõuanded peaksid arvestama palgakujunduse mehhanisme, kuid nende eesmärk ei ole sekkuda palgakujundusse ega mõjutada sotsiaalpartnerite rolli ega ühtlustada riiklike palgakujunduse süsteeme. Konkurentsivõimekomiteed peaksid olema sõltumatud riiklikest asutustest, kes tegelevad sarnaste küsimustega, ning peaksid olema võimelised tagama kvaliteetset majanduslikku analüüsi. Kui kõnealused tingimused on täidetud, peaks liikmesriikidel olema õigus vabalt kujundada oma riigi konkurentsivõime komiteesid, luues uusi asutusi või kohandades olemasolevate asutuste volitusi.

Komisjon võtab koos käesoleva teatisega vastu ettepaneku nõukogu soovitusel, mis käsitleb riiklike konkurentsivõime komiteede loomist. See on adresseeritud euroala liikmesriikidele, kuid ka teisi liikmesriike julgustatakse looma sarnaseid organeid. Komisjon jälgib soovitusel järelemeetmeid ning vajaduse korral esitab 2. etapis ühised põhimõtted siduva õigusaktina.

3.4. Nõuandev Euroopa Eelarvenõukogu

Viimastel aastatel on rõhutatud, et vastutustundlik eelarvepoliitika on oluline osa Euroopa majanduskasvu strateegiast. Eelarvepoliitika peaks edendama makromajanduslikku stabiilsust kooskõlas eeskirjadel põhineva eelarveraamistikuga. Vastutustundlik riiklik eelarvepoliitika on eriti oluline just euroala puhul.

Koos käesoleva teatisega loob komisjon ka sõltumatu nõuandva Euroopa Eelarvenõukogu. Kõnealune nõukogu evib nõuandvat pädevust mitmepoolseks järelevalveks euroalal. See koosneb viiest tunnustatud eksperdist, kellel on usaldusväärsed teadmised ja kogemused makromajanduse ning praktilise eelarvepoliitika kujundamise valdkonnas. Nõukogu nõuanded põhinevad majanduslikel hinnangutel, mis on kooskõlas ELi eelarve-eeskirjadega.

Kõnealune nõukogu peaks andma hinnangu ELi eelarveraamistiku rakendamise kohta, pidades eelkõige silmas otsuste horisontaalset kooskõla ja eelarvejärelevalve rakendamist, eeskirjade eriti tõsist rikkumist ning tegeliku eelarvepoliitika seisundi nõuetekohasust euroalal ja riiklikul tasandil.

Kuna stabiilsuse ja kasvu pakt keskendub riikide eelarvetasakaalule ja võla arengule ning ei määra kindlaks eelarvepoliitika üldist seisundit, peaks kõnealune nõukogu aitama kaasa ka paremini informeeritud arutelule eelarvepoliitika mõju üle euroalal ja riigi tasandil, eesmärgiga saavutada nõuetekohane eelarvepoliitika seisund euroalal. Kui tuvastatakse riskid, mis ohustavad majandus- ja rahaliidu nõuetekohast toimimist, peaks konkurentsivõime komitee oma nõuannetele lisama konkreetsed kaalutlused poliitikavõimaluste kohta stabiilsuse ja kasvu pakti raames.

Kõnealune nõukogu teeb samuti koostööd riikide eelarvenõukogudega, et vahetada parimaid tavasid ja soodustada ühiseid seisukohti. Seda tehakse otseses seoses konkurentsivõime komitee ülesannetega ning pidades vastastikku lugu riiklike eelarvenõukogude ja Euroopa Eelarvenõukogu õigustest ja juriidilisest alusest.

4. EUROALA VÄLISESINDATUS

Majandus- ja rahaliidu väljakujundamiseks peab suurem vastutus ja lõimitus ELi ja euroala tasandil käima käsikäes institutsioonide tugevdamisega. Üks valdkond, kus konkreetsed meetmed on selle eesmärgi saavutamiseks aluslepingus sõnaselgelt ette nähtud ja neid võib seetõttu võtta juba praegu, on euroala välisesindatus.

Euroala majanduslik ja rahanduslik tähtsus ning ühtne rahapoliitika ja vahetuskursipoliitika on muutnud euroala poliitilised otsused ja majanduslikud suundumused maailma majanduse jaoks üha olulisemaks. Samal ajal on euroala tõhustatud juhtimisraamistik ning finantssektori reguleerimise ja järelevalve tugev ühtlustamine pangandusliidu kontekstis teinud euroala seesiselt kindlamaks.

Euroala sisese integreerituse edusamme tuleb näidata ka väljapoole, et anda euroalale aktiivsem roll rahvusvahelistes finantsasutustes ning kujundada tõhusalt tema tulevast rolli

maailma finantsstruktuuris. Ühtsem esindatus tooks kasu ka kolmandatele riikidele, eelkõige euroala tugevama ja ühtsema panuse kaudu maailma majandus- ja finantsstabiilsusesse.

Oluliselt on tugevdatud liidu ja euroala välisesindatust mitmetel rahvusvahelistel majandus- ja rahandusfoorumitel. Rahvusvahelises Valuutafondis hõlmas see kooskõlastuskorra tugevdamist 2007. aastal, ELi esindajate rühma (nn EURIMF) esimehe valimist Rahvusvahelises Valuutafondis, koostöösidemete parandamist Rahvusvahelise Valuutafondi majanduse ja rahanduse allkomitee ja EURIMFi vahel ning tihedamat koordineerimist EURIMFi liikmete hulgas direktorite nõukogu strateegiate puhul. Siiski on vaja võtta täiendavaid meetmeid, et saavutada tõeliselt ühtne välisesindatus.

Koos käesoleva teatisega esitab komisjon ka teatise majandus- ja rahaliidu ühtsema välisesindatuse kohta¹². Samuti esitab komisjon ettepaneku ELi toimimise lepingu artikli 138 kohaseks nõukogu otsuseks, millega kehtestatakse meetmed, et luua euroala ühtne esindatus Rahvusvahelises Valuutafondis.¹³ Euroala välisesindatus on endiselt väga killustatud just Rahvusvahelises Valuutafondis, mis tänu oma laenuvahenditele ja järelevalvesuutlikkusele on maailmamajanduse juhtimises võtmerolliga institutsioon. Kõnealune kord tuleks kokku leppida ja kehtestada viivitamata, kuid rakendada tuleks seda järk-järgult, et võimaldada kõikidel asjaosalistel nii ELi kui ka rahvusvahelisel tasandil teha vajalikke õiguslikke ja institutsioonilisi kohandusi.

Võttes arvesse Euroopa majandus- ja rahaliidu või rahvusvahelise finantsstruktuuri edasist arengut, võib komisjon otsustada, et kasulikud oleksid täiendavad algatused, mis tugevdaksid euroala välisesindatust ka muudel rahvusvahelistel foorumitel.

5. LIIKUMINE RAHANDUSLIIDU SUUNAS

Lisaks edusammudele majanduse juhtimise valdkonnas on pangandusliidu väljakujundamine vältimatu samm tõelise ja täieliku majandus- ja rahaliidu suunas. Ühisraha puhul on ühtne ja täielikult integreeritud finantssüsteem eeltingimus mitte üksnes rahapoliitika korrektse ülekandumise seisukohast, vaid ka asjakohaseks riskide hajutamiseks riikide vahel ja üldiseks usalduseks kogu euroala pangandussüsteemi vastu. Viimastel aastatel on selles suunas kokku lepitud olulised meetmed, kuid vaja on veel teha täiendavat tööd.

Esiteks teeb komisjon koostööd liikmesriikidega, et kokkulepitud sätteid täielikult rakendada. Ühtne järelevalvemehhanism, mille eesmärk on sõltumatu ja ühtlaselt kõrge kvaliteediga järelevalve usaldatavusnõuete täitmise üle, toimib juba täielikult ning ühtne kriisilahenduskord tagab tõhusa kriisilahenduse raskustesse sattunud pankade puhul alates 1. jaanuarist 2016. Komisjon kasutab täielikult talle aluslepinguga antud volitusi, et tagada

¹² Vt COM(2015) 602, 21. oktoober 2015.

¹³ Vt COM(2015) 603, 21. oktoober 2015.

pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiivi (tähtaeg oli jaanuar 2015)¹⁴ ning hoiuste tagamise direktiivi (tähtaeg oli juuli 2015)¹⁵ täielik ülevõtmine kõikide liikmesriikide siseriiklikku õigusse niipea kui võimalik. Liikmesriike kutsutakse üles ratifitseerima valitsustevaheline kokkuleppe ühtse kriisilahendusmehhanismi kohta 30. novembriks 2015.¹⁶

Teiseks ärgitab komisjon liikmesriike saavutama kiiresti kokkulepet tõhusa ajutise rahastamismehhanismi asjus, tagamaks, et kui ühtne kriisilahendusfond luuakse järk-järgult pangandussektorilt saadavatest lõivudest, on ühtse kriisilahenduskorra käsutuses piisavalt vahendeid, et rahastada raskustes pankade võimalikke järelejäänud kriisilahenduskulusid kooskõlas pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiiviga. Samuti peaksid liikmesriigid leppima kiiresti kokku ühtse kriisilahendusfondi ühises kaitsekorras, mis peaks keskpikas perspektiivis olema fiskaalselt neutraalne.

Kolmandaks teeb komisjon enne aasta lõppu seadusandliku ettepaneku esimesteks sammudeks ühtse Euroopa hoiuste tagamise skeemi suunas, mille eesmärk on luua Euroopa süsteem, mis on sõltumatu riigivõlast, nii et paraneks finantsstabiilsus ning kodanikud saaksid olla kindlad, et nende hoiused ei sõltu nende geograafilisest asukohast.

Esimene samm ühise süsteemi suunas tugineb „edasikindlustuse” lähenemisviisile. Ühine edasikindlustusfond, mis täiendaks olemasolevaid riiklike hoiuste tagamise skeeme, aitaks teatavatel tingimustel, kui pöördutakse riiklike hoiuste tagamise skeemide poole. Need tingimused peaksid olema kavandatud edasikindlustusfondi vastutuse piiramiseks ja ebamoraalse käitumise ohu vähendamiseks riiklikul tasandil ning kajastama asjaolu, et riiklike fonde on järk-järgult üles ehitatud ning erinevad lähtepositsioonid on seejärel vastavusse viidud. Euroopa hoiuste tagamise skeem oleks kohustuslik euroala liikmesriikidele ja avatud euroalasse mittekuuluvatele liikmesriikidele, kes soovivad pangandusliiduga ühineda.

Neljandaks, paralleelselt oma ettepaneku Euroopa hoiuste tagamise skeemi kohta, on komisjon kindlalt otsustanud veelgi vähendada ohtusid ja tagada pangandussektoris võrdsed tingimused ning kahandada pankade ja riigivõlakirjade vastastikmõju. Selleks sätestab komisjon, kuidas teha edaspidi tööd nendes valdkondades, kus regulatiivne ja

¹⁴ 19. oktoobriks 2015 ei olnud pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiivi üle võtnud või olid selle üle võtnud ainult osaliselt 12 liikmesriiki: Tšehhi Vabariik, Luksemburg, Poola, Rumeenia, Rootsi, Itaalia, Leedu, Belgia, Küpros, Madalmaad, Hispaania ja Sloveenia.

¹⁵ 19. oktoobriks 2015 ei olnud hoiuste tagamise direktiivi üle võtnud või olid selle üle võtnud ainult osaliselt 18 liikmesriiki: Tšehhi Vabariik, Hispaania, Prantsusmaa, Slovakkia, Belgia, Eesti, Iirimaa, Kreeka, Itaalia, Küpros, Leedu, Luksemburg, Malta, Madalmaad, Poola, Rumeenia, Sloveenia ja Rootsi.

¹⁶ 19. oktoobriks 2015 ei olnud valitsustevahelist kokkulepet ratifitseerinud või ratifitseerimiskirju hoiule andnud 13 liikmesriiki: Austria, Belgia, Eesti, Saksamaa, Kreeka, Iirimaa, Itaalia, Leedu, Luksemburg, Malta, Madalmaad, Portugal ja Rootsi.

usaldatavusnõuete raamistik tuleb võib-olla läbi vaadata ja seda täiendada nende eesmärkide saavutamiseks.

Viimane tähtis prioriteet pangandusliidu kõrval on kapitaliturgude liit. Komisjon avaldas 30. septembril kapitaliturgude liidu tegevuskava, mille eesmärk on muu hulgas tagada ettevõtjatele mitmekesisemad rahastamisallikad ning tõhustada piiriülest riskijagamist võlakirja- ja aktsiaturgude tugevama integreerimise kaudu.

6. TÕHUS DEMOKRAATLIK LEGITIIMSUS, VASTUTUS JA ARUANDEKOHUSTUS

Tõhus demokraatlik legitiimsus ja aruandekohustus on vastutuse seisukohast ülimalt olulised majandus- ja rahaliidu süvendamise 1. etapis ning hädavajalikud 2. etapis, kui kavandatud algatused hõlmavad suveräänsuse suuremat ühendamist. Viimastel aastatel on komisjon loonud liikmesriikidega järk-järgult tihedama ja püsivama dialoogi. Ta on seda teinud kahepoolsete kohtumiste ja eesmärgistatute arutelude kaudu nõukogus ning arvukamate tehniliste ja poliitiliste missioonide korraldamisega pealinnadesse. Komisjon jätkab nende dialoogide süvendamist, kasutades ka oma Euroopa poolaasta eest vastutavate spetsialistide võrgustikku liikmesriikides.

Euroopa Parlament on astunud esimesed praktilised sammud, et tugevdada Euroopa poolaasta raames parlamentaarset kontrolli. Nagu esimese ja teise majanduse juhtimise paketi õigusaktidega ette nähtud, on toimunud Euroopa Parlamendi ja nõukogu, komisjoni ja eurorühma esindajate vahel majandusdialoogid, mis moodustasid osa viimasest Euroopa poolaasta protsessidest. Neid dialooge võib veelgi süvendada ja määrata kindlaks, millistes Euroopa poolaasta tsükli etappides neid peetakse. Kasutusele on võetud uus parlamentaarse koostöö vorm, et Euroopa ja liikmesriikide parlamentide kontakte veelgi tihendada. Seda tehakse koostöös liikmesriikide parlamentidega Euroopa Parlamendi korraldatud Euroopa parlamentaarsel nädalal, kus liikmesriikide parlamentide esindajad osalevad põhjalikes aruteludes poliitiliste prioriteetide üle. Teine majanduse juhtimise pakett sisaldab ka liikmesriigi parlamendi õigust kutsuda volinik tutvustama komisjoni arvamust eelarvekava kohta või komisjoni soovitusi liikmesriigile, kelle suhtes kohaldatakse ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust.

Nende parlamentaarsete kohtumiste ajastust ja lisaväärtust saaks kooskõlas uue Euroopa poolaastaga veelgi tugevdada. Eelkõige võiks komisjon osaleda enne iga-aastase majanduskasvu analüüsi Euroopa Parlamendi täiskogu arutelul ja jätkata arutelu pärast selle vastuvõtmist. Lisaks sellele võiks pärast seda, kui komisjon on esitanud riigipõhised soovitused, korraldada kooskõlas esimese majanduse juhtimise paketi majandusdialoogi käsitlevate sätetega teise temaatilise täiskogu arutelu. Samal ajal võiksid komisjoni ja nõukogu esindajad osaleda eelkõige Euroopa parlamentaarse nädala raames toimuvatel parlamentidevahelistel kohtumistel. Kõnealune uus tava tuleks edaspidi ELi institutsioonide vahel täpsemalt kokku leppida, austades täielikult vastavate institutsioonide rolli.

Komisjon töötab välja ka korra, et suurendada komisjoni ja liikmesriikide parlamentide vastastikmõju. See vastastikmõju peaks avalduma nii liikmesriigi parlamendi aruteludes liikmesriigile esitatud riigipõhise soovitusena kui ka iga-aastase riikliku eelarvemenetluse jooksul. Nii kasutatakse paremini ära teise majanduse juhtimise paketi tunnustatud õigust kutsuda volinik komisjoni arvamust tutvustama. Üldjuhul peaks liikmesriigi parlament olema tihedalt kaasatud riikliku reformikava ja stabiilsusprogrammi vastuvõtmisse.

7. MAJANDUS- JA RAHALIIDU LÕPULEVIIMINE: VALMISTUMINE 2. ETAPIKS

Käesolevas teatises esitatud sammud majandus- ja rahaliidu väljakujundamise 1. etapiks tuginevad olemasolevatele vahenditele ning kasutavad parimal võimalikul viisil ära aluslepinguid. Kõiki neid 1. etapi algatusi ei tuleks käsitada eraldiseisvatena, vaid pigem hüppelauana järgmisse etappi, mis algab 2017. aastal. 2. etapis tuleks kokku leppida kaugemale ulatuvad meetmed, et viia lõpule majandus- ja rahaliidu majanduslik ja institutsiooniline struktuur. See hõlmab suveräänsuse ja solidaarsuse suuremat jagamist ning sellega peab kaasnema tõhusam demokraatlik järelevalve.

Valmistamiseks ette üleminekut esimeselt etapilt teisele etapile, annab komisjon 2017. aasta kevadel välja valge raamatu, milles esitatakse esimeses etapis tehtud edusammude analüüs koos järgmiste sammude kavaga, mida tuleb võtta majandus- ja rahaliidu lõpuleviimise teises etapis. Valge raamatu koostamisel konsulteeritakse ka teiste ELi institutsioonide juhtidega.

2016. aasta on otsustava tähtsusega kõnealuse valge raamatu ettevalmistamisel, mis tugineb järgmisele kolmele valdkonnale.

- Esiteks peaksid kõik ELi institutsioonid ja liikmesriigid kokku leppima käesolevas teatises esitatud meetmetes ja neid ka rakendama hakkama. Eelkõige on oluline, et konkurentsivõime komiteed ja Euroopa Eelarvenõukogu toimiksid 2016. aasta keskpaigaks.
- Teiseks on majandus- ja rahaliidu väljakujundamise 2. etapis oluline konsulteerida ja teha koostööd kodanike, sidusrühmade, sotsiaalpartnerite, Euroopa Parlamendi ja riikide parlamentide, liikmesriikide ning piirkondlike ja kohalike ametiasutustega. Selleks et ergutada laiapõhjalist arutelu Euroopas, edendab komisjon laiaulatuslikku konsultatsiooni, sealhulgas avalikke arutelusid 2016. aastal. Arutelu peaks olema laiapõhjaline, läbipaistev ja kaasav ning võimaldama kodanikel väljendada oma seisukohti.
- 2016. aasta keskel loob komisjon eksperdirühma, et uurida õiguslikke, majanduslikke ja poliitilisi eeltingimusi, mille põhjal teha pikaajalisemaid ettepanekuid, nagu viie juhi aruandes kavandatud.

1. etapi rakendamine, arutelu tulemused ja eksperdirühma töö peaksid aitama kujundada üksmeelt tulevaste põhjalikemate meetmete võtmiseks. Seda teavet võetakse arvesse valge

raamatu koostamisel, mis peaks lõpuks, pärast täiendavat arutelu, tooma kaasa majandus- ja rahaliidu tugevama õigusliku ja institutsioonilise raamistiku.

8. KOKKUVÕTE

Käesolevas teatises selgitatakse 1. etapi erinevaid samme, mida viis juhti rõhutasid oma aruandes „Euroopa majandus- ja rahaliidu lõpuleviimine”. Need sammud on ambitsioonikad ja pragmaatilised. Tegusa süvendamise põhimõtet järgides tuginevad kavandatavad meetmed juba olemasolevatele vahenditele ning kasutavad võimalikult hästi ära praeguste aluslepingute pakutavad võimalused.

Esitatud algatused aitavad suurendada konkurentsivõimet ning majanduslikku ja sotsiaalset lähenemist, eesmärgiga veelgi tugevdada majandusliitu. Rahandusliitu edendatakse sellega, et saavutatakse ja säilitatakse vastutustundlik eelarvepoliitika riiklikul ja ELi tasandil. Kõnealused algatused aitavad samuti suurendada finantsturgude tõhusust ja stabiilsust ning viia lõpule rahandusliit. Poliitilist liitu toetatakse demokraatliku aruandekohustuse ning riikide vastutuse suurendamisega.

Kõik need elemendid on olulised, kuid nad on ka omavahel seotud. Seega on vaja nendega tegeleda paralleelselt. Tervikuna tugevdavad 1.etapi algatused veelgi majandus- ja rahaliidu vastupanuvõimet. Need on ka oluliseks sammuks vastastikuse lähenemise soodustamisel, mis on vajalik selleks, et liikuda edasi tiheda ja toimiva majandus- ja rahaliidu väljakujundamise 2. etappi.

Komisjon kutsub kõiki osalejaid üles viivitamata rakendama majandus- ja rahaliidu süvendamise protsessi. Ainult jätkuvad ambitsioonid ja kooskõlastatud meetmed tagavad mitte üksnes majandus- ja rahaliidu ellujäämise, vaid ka selle õnnestumise, mis aitaks tagasi pöörduda tugeva, jätkusuutlikku ja kaasava majanduskasvu ning töökohtade loomise rajale.

TABEL 1: 2016. AASTA EUROOPA POOLAASTA AJAKAVA

EUROOPA POOLAASTA: ELI LIIKMESRIIKIDE PARTNERLUS

	November	Detsember	Jaanuar	Veebruar	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August	September	Oktoober
Euroopa Komisjon	Sügisene majandusprognoos Iga-aastane majanduskasvu analüüs ja sellega seotud dokumendid Soovitused euroalale Arvamus eelarvekava kohta	Teabekogumissioonid liikmesriikidesse Kahepoolsed kohtumised liikmesriikidega		Talvine majandusprognoos Riigiaruanne iga liikmesriigi kohta (reformikava ja tasakaalustamatus)		Kahepoolsed kohtumised liikmesriikidega	Komisjon esitab riigipõhised soovitused eelarve-, majandus- ja sotsiaalpoliitika kohta					
Euroopa Ülemkogu / nõukogu	Nõukogu arutab arvamusi eelarvekavade kohta	Nõukogu võtab vastu euroala soovitusel ja järeldused iga-aastase majanduskasvu analüüsi (AGS) ja häiremehhanismi aruande (AMR) kohta			Euroopa Ülemkogu võtab iga-aastase majanduskasvu analüüsi alusel vastu majanduslased prioriteedid		Nõukogu arutab riigipõhiseid soovitusi (CSR)	Euroopa Ülemkogu kinnitab lõplikud riigipõhised soovitused				
Liikmesriigid		Liikmesriigid võtavad vastu eelarved			Liikmesriigid esitavad oma riiklikud reformikavad (majanduspoliitika kohta) ja stabiilsus- või lähenemisprogrammid (eelarvepoliitika kohta)						Liikmesriigid esitavad oma eelarvekavad	
Euroopa Parlament	Dialog iga-aastase majanduskasvu analüüsi üle						Dialog riigipõhiste soovitusete ettepanekute üle				Arutelu / resolutsioon Euroopa poolaasta ja riigipõhiste soovitusete kohta	Dialog iga-aastase majanduskasvu analüüsi üle

Sõnastik: **AGS**: Annual Growth Survey – iga-aastane majanduskasvu analüüs; **AMR**: Alert Mechanism Report – häiremehhanismi aruanne; **CSR**: Country-Specific Recommendations – riigipõhised soovitused; **EDP**: Excessive Deficit Procedure – ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus

© Euroopa Komisjon 2015